

Niezgrane dziecko – kilka słów o integracji sensorycznej

Codziennie na swojej drodze spotykamy różne dzieci, jedne są spokojne, inne rozgadane, a niektóre nie potrafią usiedzieć w jednym miejscu. Część z nich wydaje się być „niezgrana” z danym miejscem, otoczeniem czy sytuacją. Każde dziecko wie jak to jest być „nie w sosie”, nie mieć nad niczym kontroli lub w danej chwili nie pasować do świata. Są jednak dzieci które są „niezgrane” przez większość czasu. Z powodu problemów neuro-rozwojowych mogą mieć trudności z funkcjonowaniem w życiu codziennym i pomyślnym wchodzeniem w interakcje z otaczającym je światem. Jedną z przyczyn kryjącą się za tymi trudnościami może być nieefektywne odbieranie, przetwarzanie oraz nieadekwatne reakcje na bodźce docierające zarówno z otoczenia, jak i z własnego ciała. Powyższe deficyty są charakterystyczne dla zaburzeń integracji sensorycznej.

Integracja Sensoryczna jest to określenie procesów percepcji zmysłowej wrażeń płynących do naszego ciała ze świata zewnętrznego. Procesy te podlegają integracji w układzie nerwowym, tak aby uzyskać odpowiednią reakcję. W procesie integracji sensorycznej biorą udział zmysły: dotyku, wzroku, smaku węchu, słuchu, równowagi (układ przedsionkowy), propriocepcji (czucie głębokie). **Zaburzenie integracji sensorycznej (SPD)** jest to zaburzona umiejętność wykorzystania otrzymanych przez zmysły informacji w celu płynnego, codziennego funkcjonowania.

Poniżej chciałabym przedstawić charakterystyczne zachowania dziecka, które mogą wskazywać na zaburzenia integracji zmysłów, co ułatwi rozumienie funkcjonowania młodego człowieka:

- nadreaktywność- nadmierna aktywność motoryczna, dziecko jest w ciągłym ruchu, szybko się irytuje, trudno mu usiedzieć w miejscu;
- zbyt niski poziom aktywności- dziecko wydaje się być leniwe , powolne , szybko się męczy , wykazuje małe zainteresowanie otoczeniem, nie wykazuje inicjatywy;
- impulsywność- trudno mu kontrolować własne emocje, często przerywa grę, odzywa się niepytany , trudno mu przerwać wykonywaną czynność;
- rozpraszalność uwagi: koncentruje się na krótko, nawet jeśli wykonuje ulubione czynności, słaba organizacja działania, zapominanie;
- nieprawidłowe napięcie mięśni i koordynacja ruchowa- występuje niezgrabność ruchowa, częste upadki i urazy, dziecko może być niezgrabne, mało sprawne ruchowo

(motoryka);

- trudności w planowaniu motorycznym- zaburzenia celowego działania, trudności z organizacją zabawy i samoobsługą, nie wie jak się bawić, jak organizować przestrzeń i czas (orientacja przestrzenna);
- brak lub opóźniona lateralizacja;
- słaba koordynacja wzrokowo- ruchowa;
- wysoki poziom frustracji - dziecko może wydawać się zbyt krnąbrne, uparte, może być zbyt uległe;
- problemy natury emocjonalnej i społecznej - nie wie, jak nawiązywać kontakt, znajomość z rówieśnikami, przyjaźnie trudności adaptacyjne);
- ma niskie poczucie swojej wartości (emocje, sfera uczuć);
- bojaźliwe lub nadmiernie agresywne, labilne emocjonalnie (emocje);
- nieefektywnie przyswaja wiedzę, ma trudności z koncentracją uwagi, występują objawy dysleksji, dysgrafii (funkcje poznawcze)

Zaburzenie przetwarzania sensorycznego ma miejsce w centralnym układzie nerwowym, którym kieruje mózg. Jeżeli przetwarzanie przebiega nieprawidłowo, wówczas mózg nie jest w stanie spełnić swojej najistotniejszej funkcji, którą jest organizacja informacji sensorycznych. Dziecko nie potrafi zareagować na informacje znaczącym, spójnym zachowaniem. Może też mieć trudność z wykorzystaniem bodźców sensorycznych do zaplanowania i przeprowadzenia działań. Stąd uczenie się, odpowiednie zachowanie czy skupienie uwagi może sprawić mu trudność.

Ponieważ mózg dziecka z SPD jest dezorganizowany, podobnie dezorganizowane są jego zachowania. Jego ogólny rozwój jest zakłócony, a uczestnictwo w doświadczeniach dzieciństwa – sporadyczne, niechętnie lub nieudolne. Wykonywanie zwyczajnych zadań i reagowanie na codzienne zdarzenia potrafią być dla „niezgranego” dziecka ogromnym wyzwaniem. Dziecko funkcjonuje nie płynnie nie dlatego, że nie chce, lecz dlatego, że nie może. Bardzo istotne jest aby zachowań dziecka nie odbierać osobiście. Ono nie jest w stanie kontrolować wielu swoich działań, wybuchów agresji czy poziomu skupienia uwagi. Za jego reakcje odpowiada układ nerwowy, na który dziecko nie ma bezpośredniego wpływu. Pośrednio na jego funkcjonowanie można wpływać specjalistyczną terapią oraz dostosowaniem otoczenia do indywidualnych potrzeb dziecka. Terapia wspomaga dziecko przede wszystkim w zrozumieniu siebie, swojego ciała, wpłynie na efektywniejsze odbieranie

i organizowanie bodźców zmysłowych, co podniesie wiarę we własne możliwości oraz poczucie bezpieczeństwa.

Iga Jelińska